

Motion till riksdagen 2021/22:3288

av **Matheus Enholm m.fl. (SD)**

Några parlamentariska frågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördelningen av presidieposter i riksdagens utskott och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om val av talmän och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av en borte tidsgräns för regeringsbildningsprocessen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra monarkens uppgift att utse regering och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra statsrådsförsäkran och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den konservativa idétraditionen utgår från principen om små och noggrant övervägda förändringar över tid. Utvecklingen under de senaste decennierna påvisar att det föreligger ett visst reformbehov på den parlamentariska processens område. Särskilt påtagligt är detta behov med avseende på regeringsbildningen, folkstyrets avspeglning i de inomparlamentariska maktförhållandena och den konstitutionella monarkins symboliska betydelse. Detta är förslag som på den nationella socialkonservatismens grunder syftar till att stärka den parlamentariska demokratin, rättsstatligheten och rättssäkerheten i Sverige.

Val av talmän och presidieposter

I en parlamentarisk demokrati kommer folkviljan till uttryck genom det parlament som tillsatts efter att fria och allmänna val ägt rum. För att folkstyret ska få full genomslagskraft är det därvid viktigt att den nyvalda riksdagens konstituerande och därpå följande

regeringsbildning genomsyras av väldefinierade och på förhand kända regler. Tidigare riksdagar har i viss mån kunnat förlita sig på praxis vid viktiga personval såsom val av talmän och tillsättande av presidieposter. Efter valet 2018 har praxis emellertid luckrats upp genom att flera partier bildat kartell och på detta sätt utestängt andra partier från att tilldelas poster som de egentligen borde ha haft givet deras valresultat. Det föreligger därmed ett behov av att se över och förtydliga regelverket för personval inom riksdagen. Riksdagens talmän, liksom presidieposterna i riksdagens alla utskott, bör självfallet spegla utfallet i valet och därpå följande regeringbildning. En sådan översyn torde bäst ske i form av en parlamentariskt sammansatt kommitté.

Bortre tidsgräns för regeringbildningen

Efter valet 2018 fick Sverige, kanske för första gången i historien, en regering som förenades utifrån vad de samlade partierna var emot, snarare än vad de var för. Den utdragna regeringbildningen som inte blev klar förrän på talmannens tredje försök, fyra månader efter valet, förlöjligade hela den parlamentariska processen. Det finns därför starka skäl att reformera grundlagen genom att införa en bortre tidsgräns för regeringbildningen. Dels skulle detta förhindra att en av riksdagen bortröstad regering kan fortsätta att styra landet fram till nästkommande ordinarie val, med den enda formella begränsningen att den inte kan utlysa extra val. En sådan gräns skulle sannolikt öka incitamenten för partierna att samtala och förhandla med varandra.

Monarkens roll för regeringbildningen

Kungen eller drottningen bör – precis som i alla andra europeiska monarkier – i egenkap av statschef och samlande symbol för riket återta den roll som talmannen idag erhåller, vilket bland annat innefattar att ge regeringsuppdraget till den blivande statsministern. På detta sätt utmönstras även risken att talmannens val av statsminister präglas av hans lojalitet mot sitt parti eller partigrupp. För att påminna om högtidligheten och allvaret vid regeringbildningen bör en moderniserad men traditionellt hållen statsrådsförsäkran även återinföras.

Matheus Enholm (SD)

Fredrik Lindahl (SD)

Mikael Strandman (SD)

Per Söderlund (SD)